

Pensioen items

āzl

Actuele pensioeninformatie
voor klanten van AZL
Nummer 5 / september/oktober 2023

Inhoud

- 3 De toekomst van pensioenen 1
- 10 De toekomst van pensioenen 2
- 12 Toepassing werkingssfeer bij bedrijfstakpensioenfondsen onder de loep
- 14 Kort Nieuws

Contact

AZL N.V.
Postbus 4471, 6401 CZ Heerlen
+31 (0)88 116 2000
www.azl.eu

Vormgeving Martin Huijnen

Redactie Maurice Sarton,
Stefan Bemelmans, Guus Pijnenburg
Fotografie Shutterstock.com: Max4e Photo,
Aerogondo2, Pressmaster
Illustraties Margot Wigglesworth-Senden

Oude(re) uitgaven van de
Pensioenitems en andere
publicaties kunt u raadplegen via:
www.azl.eu/kennis/pensioenitems

De toekomst van pensioenen 1

Op 22 november 2023 kiest Nederland de leden van de Tweede Kamer. In dit artikel bekijken we de pensioenplannen van de politieke partijen en bewegingen die zetels hebben nu de Wet toekomst pensioenen van kracht is geworden. Ondertussen wordt er gedebatteerd over pensioenonderwerpen.

De BoerBurgerBeweging schrijft dat ze de invoering van de nieuwe Pensioenwet wil terugdraaien. Dit staat in het verkiezingsprogramma 'Iedere dag BBBeter', onder het

hoofdstuk 'Goed fatsoen, goed pensioen.' Wat de BBB betreft vallen politieke ambtsdragers niet meer onder een eigen pensioensysteem (Appa), maar krijgen zij hetzelfde pensioensysteem als de rest van Nederland. Pensioengerechtigden en pensioendeelnemers krijgen volgens de BBB invloed op de keuzes die pensioenfondsen maken op het gebied van beleggingsdoelen. Deelnemers die geen risico willen lopen op een lager pensioen moeten volgens de BBB kunnen kiezen voor beleggingsdoelen die meer de nadruk leggen op rendement dan bijvoorbeeld op duurzaamheid.

Bij1 wil volgens het verkiezingsprogramma belangrijke sectoren van de economie, zoals banken, pensioenfondsen, het openbaar

vervoer en de zorg, in publieke handen brengen. Dit plan wordt toegelicht in het hoofdstuk 'Een goed leven, ook als je niet (meer) werkt.' Onder het hoofdstuk 'Van privatisering naar nationalisering' schrijft Bij1 dat er een Nationaal Pensioenfonds komt waarbij collectiviteit voorop staat en waarop ook zzp'ers aanspraak kunnen maken.

Belang Van Nederland vindt dat de misgelopen indexatie van pensioenen met terugwerkende

kracht moet worden hersteld. Dit staat in het verkiezingsprogramma 2023-2027 'Nederland voorop en vooruit' onder 'Speerpunten.' De verplichtingen van pensioenen moeten volgens BVNL niet berekend worden met een risicovrije rente maar met de werkelijk behaalde rendementen. Daarnaast wil BVNL de kostendelersnorm afschaffen zodat alleenstaanden die gaan samenwonen niet worden gekort op hun AOW. Het oude pensioenstelsel moet volgens BVNL worden behouden. Mensen moeten ervoor worden gecompenseerd dat jarenlang met een te lage rente is gerekend. Het pensioengat voor militairen ten gevolge van de verhoging van de AOW-leeftijd wil BVNL op een fatsoenlijke manier oplossen.

De automatische aanpassingen van de AOW aan de gemiddelde cao-loonstijgingen in bedrijven blijven overeind volgens het

verkiezingsprogramma 'Recht doen' van het Christen Democratisch Appèl. Volgens het CDA komt het er nu op aan dat de overgang naar de Wet toekomst pensioenen zorgvuldig plaatsvindt, dat die overgang wordt gemonitord en dat onvolkomenheden in de wet of uitvoering worden opgelost. Het CDA wil dat bij de transitie recht wordt gedaan aan het wettelijk verankerde hoorrecht voor organisaties van gepensioneerden en dat een goede, toegankelijke geschillenbeslechting wordt geborgd.

Geef geloof een stem

De Christen Unie wil dat het Rijk een ontwikkelsubsidie beschikbaar stelt voor het realiseren van zorg-

zame buurten en wijken. Bij voorkeur in samenwerking met zorgverzekeraars, pensioenfondsen en andere financiers. De pensioenplannen van de CU staan in het concept verkiezingsprogramma 'Nieuwe verbondenheid' en zijn opgenomen in het hoofdstuk 'Bouw veel en voldoende ouderenwoningen'. De CU wil verder dat de verschillen tussen zelfstandigen en werknemers in loondienst worden verkleind. Er komt een verplichte verzekering tegen arbeidsongeschiktheid. De CU ziet te veel zzp'ers die ondernemer lijken, maar schijnzelfstandig zijn (al dan niet gedwongen). Zij zijn volgens de CU vaak onvoldoende beschermd tegen arbeidsongeschiktheid en bouwen vaak te weinig reserves op voor een goed pensioen. De CU wil dat overheden bij hun inkoop- en aanbestedingsprocedures afdwingen dat goede arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden gegarandeerd zijn en dat de inzet van mensen met een arbeidsbeperking wordt bevorderd. Ook sociale ondernemingen moeten een eerlijkere kans krijgen in aanbestedingsprocedures. Onderdeel van die goede arbeidsvoorwaarden is een adequate pensioenregeling. De CU wil dat pensioenfondsen meer in Nederlandse bedrijven gaan investeren en zo hun aandeel nemen in de transitie en verduurzaming van onze economie. De CU wil financiële instellingen, zoals banken, verzekeraars en pensioenfondsen, verplichten om hun beleggingsportfolio door te rekenen op klimaatimpact en gevoeligheid voor klimaatverandering. De Nederlandsche Bank komt met een zwarte lijst van activiteiten die volgens het CDA niet langer geoorloofd zijn.

D66 wil dat er een publiek-private investeringsbank komt voor de financiering van de transitie naar een klimaatneutrale, circulaire economie. Hierin kunnen ook

pensioenfondsen deelnemen om de beschikbare hoeveelheid kapitaal te vergroten. D66 moedigt pensioenfondsen aan om mee te investeren in onderzoek en innovatie. Daardoor kan worden toegewerkt naar de Lissabondoelstelling om 3 procent van het nationaal inkomen aan onderzoek en innovatie te besteden, bijvoorbeeld met betrekking tot het klimaat.

- D66 wil dat het mogelijk wordt om de AOW tot maximaal drie jaar later actuarieel neutraal in te laten gaan. Daardoor wordt de AOW-uitkering iets hoger. Werkgever en werknemer moeten een gesprek voeren over de wensen omtrent pensionering.
- Na implementatie van de pensioenhervorming wil D66 de keuzevrijheid binnen het pensioenstelsel uitbreiden. Bijvoorbeeld door een premievakantie; werknemers betalen dan tijdelijk geen pensioenpremie en halen die later in. Een grote groep mensen bouwt volgens D66 verplicht meer vermogen voor hun pensioen op tijdens hun leven dan zij eigenlijk willen, terwijl ze juist in andere levensfasen financieel krap zitten. Volgens de plannen van D66 krijgen mensen de ruimte om bijvoorbeeld een deel van hun hypotheek af te lossen, of om een woning te kopen. Voorwaarde hierbij blijft dat mensen voldoende pensioen opbouwen. Het wetsvoorstel over het opnemen van het bedrag ineens bij pensionering wordt ook versneld doorgezet.
- Met de initiatiefwet van D66, de Wet eigen strategie pensioenfonds (Wesp), krijgen deelnemers meer inspraak op het beleggingsbeleid van hun pensioenfonds. Pensioenfondsen moeten investeringen doen waar alle deelnemers baat bij hebben en die bovendien aansluiten bij de voorkeuren van deelnemers.
- De afspraken over diversiteit in pensioenfondsbesturen uit de code pensioenfondsen wil D66 wettelijk borgen, zodat er altijd vrouwen, mannen, jongeren en veertigplussers in het pensioenfondsbestuur zitten. D66 wil dat de voordragende partijen actief geïnformeerd worden over de voordelen van een divers samengesteld bestuur. Bovendien wil D66 dat de wettelijke basis voor diversiteit in pensioenfondsbesturen op dezelfde manier wordt gehandhaafd als het vrouwenquotum in raden van toezicht.
- Om de witte vlek tegen te gaan, wil D66 beginnen met het meer inzichtelijk maken van de pensioenopbouw op loonstroken. Daarnaast wenst D66 dat er de mogelijkheid komt om gemiste pensioenopbouw in te halen op latere leeftijd, zodat mensen het gat in hun pensioenopbouw zo goed mogelijk kunnen verkleinen. Samen met pensioenfondsen zorgt D66 ervoor dat ook zelfstandigen zich bij een passend pensioenfonds kunnen aansluiten en goede voorlichting kunnen krijgen over hun keuzemogelijkheden daarbij.

Als het aan D66 ligt, komt er ruimte voor nieuwe financieringsmogelijkheden. Daarmee kan de overwaarde op het huis of het pensioenvermogen worden ingezet voor levensloopbestendige aanpassingen aan woningen. Bedrijven en organisaties die betrokken zijn bij de eerste levensbehoeften, zoals energiebedrijven, banken, verzekeraars en pensioenfondsen, blijven volgens D66 zorgen voor persoonlijke communicatie en ondersteuning van mensen. D66 wil arbeidsmigranten helpen bij hun terugkeer naar hun land van herkomst. Hier opgebouwde pensioen- en AOW-rechten worden uitbetaald in de vorm van een lumpsum. De pensioenplannen van D66 staan in het concept verkiezingsprogramma 2023-2027 'Nieuwe energie voor Nederland.'

Denk wil inzetten op een realistische rekenrente. Het doel daarvan is indexatie van pensioenen en koopkrachtcompensatie voor minder draagkrachtige ouderen waarvan het pensioen niet is geïndexeerd. Denk wil daarnaast de (versnelde) verhoging van de AOW stoppen. Deze standpunten van van de partij staan in het 'DENK anders verkiezingsprogramma 2021-2025' bij het onderdeel 'Sociaal, ouderen en pensioen.'

Forum voor Democratie schrijft in het verkiezingsprogramma 'Het programma van hoop, optimisme en herstel 2023-2027' onder AOW dat wie nog volop wil deelnemen aan het arbeidsproces de mogelijkheid moet krijgen dat ook te doen. FvD wil kortingen van pensioenen (deels) compenseren door verhoging van de AOW. FvD vindt dat Nederlandse pensioenfondsen niet door vakbonden bestuurd moeten worden. De meeste verplicht deelnemende deelnemers zijn namelijk niet eens lid van de vakbond. Iedereen moet duidelijk van zijn pensioenfonds horen waar hij/zij in de toekomst recht op heeft. Jongeren moeten niet verplicht worden om zich aan te sluiten bij pensioenfondsen die hen dwingen nu een groot deel van hun inkomen af te dragen, zonder garantie hoeveel ze daar later van terugzien. Daarnaast maakt FvD zich grote zorgen over de kunstmatig lage rentestand die het gevolg is van het ECB-beleid, gericht op het ontlasten van Zuid-Europese landen met gigantische staatsschulden. Dit gaat ten koste van de pensioenen van ouderen. Daarom vindt FvD de euromunt onhoudbaar en onwenselijk. Het gevolg van het ECB-beleid is een zeer lage rekenrente. Als de rente in de toekomst niet stijgt, leidt dit tot het verder korten van de pensioenen. De Nederlandse overheid moet dat tegengaan, door de koopkracht van de ouderen te vergroten.

De nieuwe Pensioenwet is volgens FvD een klucht. Die berooft ouderen –die hun hele leven hebben gespaard– van hun welverdiende pensioen omdat er jarenlang te weinig is geïndexeerd. Daarnaast introduceert de nieuwe Pensioenwet een stelselwijziging met enorme risico's. Het is een atomiserende, op de individu gerichte structuur, die de solidariteit tussen generaties afschaft. Daarom is FVD voorstander van het intrekken van de Pensioenwet.

FvD wil:

- pensioenen beheerd door deskundigen in plaats van door sociale partners;
- meer beleggingsvrijheid en minder dwangbuisregels van DNB voor pensioenfondsen;
- af van de euro en de kunstmatig lage rente van de ECB. In plaats daarvan wil FvD een hogere (reken) rente;
- vrijwillige deelname aan een pensioenfonds;
- geen enkele overdracht aan of invloed van de EU op de pensioengelden;
- alle pensioenen verplicht indexeren, met terugwerkende kracht tot 2015;
- pensioenfondsen niet dwingen tot investeringen met een politiek oogmerk (zoals duurzaamheid en klimaat);
- de Pensioenwet intrekken;
- werkenden in staat te stellen zélf hun pensioenfonds en beleggingsstrategie te kiezen;
- zelfstandigen moeten volgens FvD niet worden gedwongen om aan verplichte (pensioen)verzekeringen deel te nemen.

GroenLinks-Partij van de Arbeid schrijven te jagen op fossielvrij beleggen bij het bankwezen, de verzekeraars, pensioenfondsen en vermogensbeheerders. De partijen willen de financiële sector zowel in Europa als in Nederland

vergroenen. Ook moeten volgens GroenLinks-PvdA alle financiële instellingen gaan rapporteren over hun inspanningen en resultaten bij de verduurzaming van hun beleggingsportefeuilles.

De partijen willen het voor pensioenfondsen mogelijk maken om meer langetermijninvesteringen te doen in duurzaam vastgoed, infrastructuur voor hernieuwbare energie, en in aandelen van bedrijven die de duurzaamheidstransitie vooruit helpen. Daartoe willen GroenLinks-PvdA de in het toezicht gereguleerde rekenregels en modellen voor pensioenfondsen aanpassen.

De partijen willen daarnaast Invest-NL uitbouwen tot een Nationale Investeringsbank. Deze investeringsbank moet met zowel eigen als vreemd vermogen investeren in duurzaamheidsprojecten die nu niet of onvoldoende van de grond komen. De Nationale Investeringsbank kan het grote institutionele beleggers, zoals pensioenfondsen, makkelijker maken om zulke investeringen te doen.

Omdat veel zzp'ers geen vangnet hebben in geval van pech of ziekte, komt er volgens GroenLinks-PvdA op termijn een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor alle zzp'ers, met een eerlijke bijdrage van de opdrachtgever.

GroenLinks-PvdA willen dat alle werkenden –tot een bepaald inkomen– voortaan verplicht vanaf dag één pensioen opbouwen. Opdrachtgevers van zelfstandigen betalen daaraan mee, zodat ook zzp'ers een fatsoenlijk pensioen opbouwen. GroenLinks-PvdA verplichten werkgevers om een adequate pensioenregeling aan te bieden aan hun werknemers. GroenLinks-PvdA verplichten zelfstandigen om zelf pensioen op te bouwen. Onnodig complexe regels in de AOW willen GroenLinks-PvdA wegnemen. Zoals afgesproken in het Pensioenakkoord kunnen mensen met zware beroepen als ze dat willen eerder stoppen met werken. GroenLinks-PvdA willen het pensioengeld inzetten voor verduurzaming en maatschappelijk verantwoorde activiteiten. Van de pensioenfondsbesturen verwachten GroenLinks-PvdA dat ze meer ruimte maken voor vrouwen, jongeren en meer diversiteit kennen.

De standpunten van GroenLinks-PvdA staan in het concept verkiezingsprogramma 'Samen voor een hoopvolle toekomst.'

JA21 wil de bouw van huurwoningen bevorderen. De partij streeft dat na door oplossingen vanuit de markt te

omarmen, in plaats van weg te jagen. Als voorbeeld geeft de partij samenwerking met institutionele beleggers, zoals pensioenfondsen, om de bouw van deze woningen op peil te houden. De kijk van de partij op pensioen staat in het verkiezingsprogramma 2023-2027: 'Nederland weer op de rit.'

Nieuw Sociaal Contract

In het Verkiezingsprogramma 2023 'Tijd voor herstel Vertrouwen. Zekerheid. Perspectief' schrijft Nieuw Sociaal Contract de

pensioenen niet verplicht en zonder inspraak om te zetten naar een nieuw stelsel.

Onder de kop 'Pensioen' staat dat NSC vindt dat iedereen rond moet kunnen komen van zijn of haar pensioen. En mee moet kunnen blijven doen met de maatschappij. Koopkrachtbehoud moet daarom centraal staan. Ook moet pensioen voldoende zekerheid bieden. NSC wil de pensioenwetgeving daarom op de volgende punten verbeteren.

- De AOW blijft de basis onder het pensioenstelsel. Maar NSC wil het aantal mensen dat nauwelijks of geen aanvullend pensioen opbouwt terugdringen.
- Duurzame inzetbaarheid wordt gestimuleerd zodat mensen zinvol en gezond langer aan het werk kunnen blijven. Mensen met zware beroepen moeten eerder met pensioen kunnen gaan. NSC wil daarom aanvullende afspraken maken over regelingen voor vervroegde uittreding (RVU).

- NSC wil de regels van indexatie en korting voor bestaande pensioenen versoepelen, zodat die eerder verhoogd kunnen worden en minder snel worden gekort.
- Als een pensioenfonds overstapt naar een premiereregeling wil NSC dat bestaande pensioenen in stand blijven.
- Voor omzetting van de bestaande pensioenen naar een premiereregeling, vindt NSC dat instemmingsrecht en keuzemogelijkheden voor de deelnemers en gepensioneerden moet worden georganiseerd.
- NSC wil bij premiereregelingen in de uitkeringsfase betere sturing op koopkracht mogelijk maken.
- Als het aan NSC ligt wordt in wetgeving minder op wiskundige modellen gestuurd en meer open normen opgenomen. Dit zorgt voor lagere kosten en een betere sturing op een goed pensioen.
- Volgens NSC leidt de wetgeving rondom nabestaandenpensioenen tot pech en geluk en tot onuitlegbare situaties. Het is belangrijk dat snel nieuwe wetgeving voor echtscheiding en pensioen komt.
- NSC vindt dat de beheers- en beleggingskosten genormeerd en gemaximeerd moeten worden.
- NSC wil de mogelijkheid van opname van een bedrag ineens heroverwegen, omdat mensen met een laag inkomen maar 20% van het bedrag overhouden door belastingen en verminderde toeslagen.
- Volgens NSC is pensioen slechts één onderdeel van de financiële planning over iemands levensloop. Verbinding tussen pensioen en bijvoorbeeld vermogen in een eigen woning zijn routes om op termijn verder te verkennen.

Onder de kop 'Participatie van pensioenfondsen in de nationale bouwopgave' schrijft NSC dat het voor pensioenfondsen in Nederland aantrekkelijk wordt om langjarig in woningen te investeren. Zo kunnen zij bijdragen aan maatschappelijk rendement voor hun deelnemers. NSC wil verder voor alle investeerders een gelijk speelveld op het gebied van belastingen.

Partij voor de Dieren

In het verkiezingsprogramma 'Genoeg voor iedereen' schrijft de Partij voor de Dieren ervoor te willen

zorgen dat mensen met zware beroepen na maximaal veertig jaar met pensioen kunnen.

- De Partij voor de Dieren is tegen de nieuwe Pensioenwet, die de pensioenen nog afhankelijker maakt van onzekere beurskoersen en de onrealistische aanname dat de economie oneindig kan groeien.
- Wie heeft gewerkt in een zwaar beroep, krijgt als het aan de PvdD ligt, vanaf 65 jaar AOW.
- De PvdD wil het mogelijk maken om te kiezen voor een lagere AOW-leeftijd in ruil voor een evenredig aangepaste AOW-uitkering. Mensen die pensioen opbouwen kunnen kiezen voor een flexibele pensioenleeftijd of een deeltijdpensioen.

- De AOW-uitkering gaat onder de PvdD omhoog. Dit pakt relatief gunstig uit voor gepensioneerden met een laag of geen aanvullend pensioen.
- De PvdD gaat de pensioenfondsen democratiseren, zodat werknemers veel meer zeggenschap krijgen over het belonings- en provisiebeleid en over wat pensioenfondsen met hun geld doen.
- Zelfstandigen hoeven volgens de PvdD hun sociale zekerheid niet langer op te geven om concurrerend te zijn. Er komt een publieke voorziening voor arbeidsongeschiktheid en pensioen voor alle zelfstandigen, waar de opdrachtgevers aan meebetalen.
- Zolang er sprake is van flexwerk, richt de PvdD een landelijk fonds op voor de flexwerkers van platformbedrijven. Uit dit fonds worden de premies van arbeidsongeschiktheidsverzekeringen en pensioenen van de flexwerkers betaald. Het fonds wordt grotendeels door platformbedrijven gevuld en aangevuld door het Rijk. (Inter)nationale platformbedrijven die deze voorwaarden niet accepteren, wordt de toegang tot de Nederlandse markt geweigerd.
- Volgens de PvdD wordt er gegokt met pensioen, de samenleving en de planeet en daar wil de PvdD een einde aan maken.
- Pensioenfondsen en verzekeraars moeten als het aan de PvdD ligt zich zo snel mogelijk, maar uiterlijk in 2025, volledig terugtrekken uit de fossiele industrie, de vee-industrie, de wapenindustrie en de fastfoodindustrie.
- Werknemers krijgen van de PvdD de mogelijkheid hun pensioen onder te brengen bij een groen investeringsfonds als dat bij hun huidige pensioenfonds niet mogelijk is.

De Partij voor de Vrijheid schrijft dat zij zelfstandigen zonder personeel niet gaat pesten met nog meer regels

en verplichtingen. De PVV maakt het voor hen mogelijk om zich betaalbaar en vrijwillig bij te verzekeren voor pensioen en arbeidsongeschiktheid.

De PVV wil daarnaast de ouderenkorting verhogen en de AOW-leeftijd verlagen naar 65 jaar.

De PVV wil de onverantwoordelijke en extreem onzekere Wet toekomst pensioenen teruggedraaien. Tenslotte wil de partij een reële rekenrente invoeren, zodat indexatie sneller mogelijk wordt, onnodige pensioenkortingen worden voorkomen en het vertrouwen in het pensioenstelsel wordt hersteld.

De visie van de PVV op pensioen staat in het verkiezingsprogramma 2023 'Nederlanders weer op 1' onder 'Bestaanszekerheid: koopkracht en pensioen.'

De Staatkundig Gereformeerde Partij stelt dat de in- en uitvoering van de Wet toekomst pensioenen nauwlettend gemonitord moet worden en indien nodig de plannen moeten worden aangepast.

Pensioendeelnemers moeten volgens de SGP voldoende inzicht hebben in de verwachte pensioenuitkeringen. Ook de factoren die de verwachte pensioenuitkering beïnvloeden moeten zo helder mogelijk zijn. Dit komt ten goede aan het draagvlak voor en het vertrouwen in het pensioenstelsel.

Een groot deel van de oudedagsvoorziening bestaat uit uitkeringen die jarenlang belegd zijn. Dit kan naar de mening van de SGP gunstig uitpakken, als de pensioenfondsen floreren. Maar het kan ook leiden tot minder gunstige vooruitzichten, als de rendementen van de beleggingen tegenvallen. De overheid kan schommelingen in pensioenuitkeringen niet altijd compenseren door bijvoorbeeld de AOW-uitkering te verhogen. Wel is het volgens de SGP een taak van de overheid om de ontwikkeling van de koopkracht te monitoren, en indien nodig bij te sturen, zeker bij gepensioneerden met lage inkomens.

Ouderen met een 'klein pensioen' verdienen volgens de SGP extra aandacht. De afgelopen jaren zijn hun lasten opnieuw gestegen, zoals woonlasten en uitgaven voor de zorg. Ook zijn veel pensioenen niet geïndexeerd, of zelfs gekort. Een kleine schommeling in de maandelijkse inkomsten of uitgaven heeft bij deze groep vaak een groot effect in de portemonnee. Als de koopkracht voor hen te veel uit de pas gaat lopen, moeten ze hiervoor volgens de SGP gecompenseerd worden.

De SGP vindt het voor werkenden met een zwaar beroep niet altijd haalbaar om dat werk tot aan de pensioengerechtigde leeftijd vol te houden. Voor deze werkenden moeten passende regelingen komen. Zo moet de tijdelijke versoepeling van de RVU-heffing verlengd worden, waardoor het makkelijker wordt om eerder te stoppen met werken. Ook moet vroegtijdige omscholing meer gestimuleerd worden. Zzp'ers houden keuzevrijheid als het aan de SGP ligt.

Verplichte pensioenopbouw via pensioenfondsen is volgens de SGP onwenselijk. Zzp'ers moeten de ruimte krijgen om hun oudedagsvoorziening in te vullen via bijvoorbeeld een fonds, een eigen woning of via investeringen in de eigen onderneming. Zzp'ers die wel willen intekenen op een collectieve regeling moeten daarvoor volgens de SGP de ruimte krijgen.

De SGP vindt dat de AOW-leeftijd flexibeler moet worden. Het moet mogelijk zijn om de AOW-leeftijd drie jaar later in te laten gaan, waarbij de uitkeringen in latere jaren stijgen. Een bijzonder punt van aandacht vindt de SGP het nabestaandenpensioen. Het gaat hierbij om een kwetsbare groep mensen. De vormgeving van dit pensioen is volgens de SGP op dit moment bijzonder complex, ook in het nieuwe pensioenstelsel. Dit maakt het voor nabestaanden moeilijk om inzicht te krijgen in hun rechten. Het nabestaandenpensioen moet daarom beter vormgegeven worden. Dit betekent in ieder geval meer bescherming voor nabestaanden en meer inzicht in de opgebouwde rechten. Ook kunnen

er schrijnende gevallen voorkomen, doordat nabestaanden bijvoorbeeld niet weten dat ze niet meer verzekerd zijn of dat hun afgedragen pensioenpremies opeens niet meer voor hen beschikbaar zijn. Daarom vindt de SGP dat er een vorm van restitutie ingevoerd moet worden in het nabestaandenpensioen.

De visie van de SGP op pensioen is terug te vinden in het verkiezingsprogramma 2023-2027 'Woord houden' In de Bijlage 'Voorstellen per ministerie en beleidsterrein', onder AOW en Pensioen.

De Socialistische Partij schrijft dat de nieuwe pensioenwet (het casinopensioen) moet worden teruggedraaid. Dit staat in het programma 'Nu de mensen', onder 'Een werkend

land.' De SP wil verder de AOW-leeftijd verlagen naar 65 jaar, zodat iedereen voortaan vanaf 65 jaar kan stoppen met werken. De SP wil een nieuwe en veel eerlijkere pensioenwet maken, waarin werknemers het recht krijgen om ook na hun 65ste door te werken, als ze daar zelf bewust voor kiezen. De AOW stijgt een-op-een mee met het minimumloon. Zo zorgt de SP ervoor dat gepensioneerden flink meer te besteden krijgen.

In een beschaafd land hoeven kunstenaars volgens de SP niet in armoede te leven. De SP gaat toezien op een eerlijk inkomen en wil dat vastleggen in de wet. De SP wil de sociale zekerheid verbeteren, door een goed pensioen en collectieve verzekering tegen arbeidsongeschiktheid.

Volt gaat onderzoeken hoe start-ups vrijgesteld kunnen worden van de afdracht van pensioenpremies in de eerste jaren van hun ontwikkeling.

Zo zorgt Volt ervoor dat deze kosten de innovatie niet onnodig remmen.

Verder wil Volt dat Nederlandse gepensioneerden die hun pensioen ontvangen in een ander Europees land, zoals Spanje, daar hun premies en belastingen afdragen. Hiervoor wil Volt het woonlandbeginsel toepassen.

Binnen de Europese Unie wordt volgens Volt het Nederlandse pensioenstelsel als goed voorbeeld gezien, omdat de gepensioneerden relatief hoge inkomens hebben. Dat komt vooral doordat het in Nederland verplicht is om pensioen op te bouwen via de werkgever. Toch zijn er ook nog veel werkenden die geen pensioen opbouwen naast de AOW. Zij lopen een groot risico om straks in armoede te vervallen of om hun oude dag steeds verder uit te moeten stellen. Volt wil deze uitdaging aanpakken door naast de AOW een basispensioen voor alle werkenden te introduceren, met een minimale premieafdracht. Sociale partners, werkgevers en beroepspensioenverenigingen mogen altijd méér afspreken dan het minimum.

Volt vindt dat goed moet worden gemonitord of de doelen van de Pensioenwet worden gehaald. Dit wil Volt doen door scherper toe te zien op werking van de wet en verbeteringen aan te dragen voor vereenvoudiging.

Volt wil alle typen pensioenuitvoerders wettelijk verplichten om op één en dezelfde manier te publiceren over de kosten van de pensioenregeling in relatie tot de hoogte van het pensioen, de soorten pensioen die je ervoor terug krijgt en het serviceniveau.

Volt wil het partnerpensioen moderniseren door de mogelijkheid te bieden om versneld meer pensioen op te nemen.

Volt wil het allereerste nationale, permanente burgerberaad ter wereld oprichten. Dit instituut is in handen van gelote burgers en houdt zich bezig met het organiseren van losse, nationale burgerberaden over onderwerpen die burgers aan het hart gaan. Voorbeelden daarvan zijn de zorg, het klimaat of pensioenen. Volt wil dat de burgerberaden de politiek over deze onderwerpen van zwaarwegend advies gaat voorzien. De pensioenplannen van Volt zijn opgenomen in het verkiezingsprogramma 2023 'Toekomst, nu. Een Europees verhaal van optimisme'

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie gaat pensioenfondsen stimuleren om op grote schaal te investeren in start-ups en scale-ups. De VVD wil ervoor zorgen dat het pensioen voor jong en oud goed geregeld is en wil

mensen zo veel mogelijk ruimte geven om hun pensioen te organiseren op een manier die past.

De VVD wil gecontroleerd overgaan naar het nieuwe stelsel. De overheid moet scherp toezicht blijven houden op die transitie. Pensioenfondsen moeten hun deelnemers helder en begrijpelijk informeren.

Volgens de VVD moeten pensioenfondsen een hoger pensioen creëren en zich onthouden van politiek activisme. Als fondsen bij beleggingskeuzes andere overwegingen dan rendement voor deelnemers laten prevaleren, moeten zij aantonen dat dit een breed gedragen wens onder hun deelnemers is. Deelnemers die er anders over denken moeten binnen het fonds meer vrijheid krijgen om die keuze niet te maken.

De VVD wil het verplichte leeftijdsontslag in cao's afschaffen en de arbeidsmarktpositie van gepensioneerden verbeteren. Bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat het nulurencontract voor hen beschikbaar blijft.

De VVD wil dat er binnen het pensioenstelsel ruimte is voor zo veel mogelijk keuzevrijheid. De partij geeft de volgende voorbeelden van die keuzevrijheid: de mogelijkheid om de AOW later in te laten gaan voor een hogere uitkering, de mogelijkheid om de pensioenpremie maximaal vijf jaar stop te zetten en tenslotte de mogelijkheid om bij pensionering een deel van het opgebouwde pensioen op te nemen, via de Wet bedrag ineens.

Met de nieuwe pensioenwet breidt Nederland volgens de VVD de mogelijkheden uit voor zelfstandigen om fiscaal aantrekkelijk pensioen op te bouwen. Als de experimenten voor zelfstandigen om direct bij een fonds pensioen op te bouwen succesvol zijn, kan er volgens de VVD een permanente regeling komen. Veel mensen die in deeltijd werken, realiseren zich volgens de VVD niet dat dit ook gevolgen heeft voor de hoogte van hun pensioen. Om ervoor te zorgen dat die keuze bewust gemaakt wordt, wil de VVD dat via het Pensioenoverzicht inzichtelijk wordt gemaakt welke consequenties het werken in deeltijd heeft voor de hoogte van het pensioen. De standpunten van de VVD zijn opgenomen in het verkiezingsprogramma voor 2023: 'Ruimte geven, grenzen stellen. Keuzes voor een optimistische toekomst.'

De standpunten van 50plus staan expliciet op de website van de partij. 50Plus wil het volgende met de AOW:

- de AOW-uitkering moet omhoog
- AOW'ers moeten meer vakantiegeld krijgen en een extra maand AOW aan het eind van het jaar
- mensen hoeven na hun pensionering geen AOW-premie meer te betalen.

50PLUS wil het volgende met het aanvullend pensioen:

- mensen hebben zelf voor hun pensioen gespaard en dat mag niemand hen afpakken
- pensioen mag niet omlaag gaan, maar moet juist omhoog
- pensioen moet meestijgen met alle hogere prijzen
- gepensioneerden moeten een extra pensioenuitkering krijgen voor de jaren dat de pensioenen niet zijn meegestegen met de prijzen.

Debat in de Tweede Kamer

Op 11 oktober 2023 heeft de Tweede Kamer een tweeminuten debat gehouden over pensioenonderwerpen. Daarbij zijn een aantal moties ingediend.

■ Motie 618 (32043) De Jong, Stoffer

De motie bevat het verzoek aan de regering om restitutie als keuze mogelijk te maken binnen het nabestaandenpensioen.

De minister Armoede, Participatie en Pensioen ontraadde deze motie. De motie is verwopen.

■ Motie 619 (32043) Van Weyenberg, Warmerdam en Palland

De motie bevat het verzoek aan de regering te onderzoeken welke belemmeringen jongeren ervaren om toe te kunnen treden tot pensioenfondsbesturen, ook als zij de PensioenLab Academie hebben afgerond.

Daarnaast bevat deze motie het verzoek om de toetsing op een diverse samenstelling door De Nederlandsche Bank beter bekend te laten zijn bij voordragende partijen, zeker tijdens de transitie.

De Minister liet deze motie oordeel kamer. De motie is aangenomen.

■ Motie 623 (32043) Smals, De Jong

De motie bevat het verzoek aan de regering pensioenfondsen duidelijke en transparante communicatie over de afweging van financiële consequenties versus andere overwegingen zoals risico en maatschappelijke impact op te nemen in toetsingskaders

De minister ontraadde deze motie. De motie is aangehouden.

■ Motie 621 (32043) Palland, Stoffer, Smals en De Jong

De motie bevat het verzoek aan de regering met een verduidelijking te komen van de mogelijkheid tot restitutie en de reikwijdte daarvan of eventuele kaders daarvoor bij PPI's, en de Kamer hierover te informeren in het eerste kwartaal van 2024.

De Minister liet deze motie oordeel kamer. De motie is aangenomen.

■ Motie 622 (32043) Van Kent

De motie bevat het verzoek aan de demissionaire regering geen onomkeerbare stappen te zetten bij de invoering van de Wtp tot er een nieuwe regering is.

De minister ontraadde deze motie. De motie is verwopen.

Vanaf 1 januari 2024 is de maximale leeftijd waarop werknemers moeten gaan deelnemen 18 jaar. Naar aanleiding van de discussie in het kappersbedrijf debatteerde de Tweede Kamer met de minister over de mogelijkheid van pensioenopbouw van jongeren tussen de 18 en 21 jaar, die met hun minimumjeugdloon als pensioengevend salaris onder de franchise blijven. Die mogelijkheid blijft beperkt tot een drempelregeling, een pensioenregeling met franchise of een pensioenregeling zonder franchise die aantoonbaar niet fiscaal bovenmatig is.

De toekomst van pensioenen 2

In de Miljoenennota 2024 schrijft de regering dat er mensen zijn die geen of te weinig pensioen opbouwen. Geen of te weinig pensioenopbouw zorgt voor druk op de overheidsfinanciën. Daarnaast zijn er mensen die relatief veel pensioen opbouwen. Maar die kunnen dat tijdens de opbouwfase niet inzetten bij een crisissituatie, wat betekent dat hun aanpassingsvermogen verminderd is. Dat heeft volgens de regering grote en procyclische economische fluctuaties tot gevolg. Daarom heeft de regering opdracht gegeven tot een IBO (Interdepartementaal Beleidsonderzoek) Pensioenopbouw. Netspar heeft een aantal jaren geleden ook een onderzoek naar pensioenopbouw gedaan. Het Centraal Planbureau heeft in september 2019 berekeningen uitgevoerd om de gevolgen van de aangepaste pensioenregels voor pensioenopbouw inzichtelijk te maken. Hieronder beschrijven we de opdracht van de regering, enkele conclusies uit het onderzoek van Netspar en gegevens uit de notitie van het CPB.

Onderzoek

De regering wil laten onderzoeken of de pensioenopbouw in balans is. En als dat niet zo is, wat de gevolgen daarvan zijn en welke mogelijkheden de regering heeft om de balans te beïnvloeden.

Ten eerste wil de regering inzicht in de verwachte pensioenopbouw van alle werkenden. Het gaat dan om de eerste pijler (AOW), tweede pijler (werknemerspensioenen), derde pijler (vrijwillige oudedagsvoorzieningen) en vierde pijler (spaargeld/eigen huis/beleggen/vermogen uit eigen onderneming). Daarbij wil de regering weten of een vervangingsratio van 75% voor alle werkenden passend is, welke groepen die ratio niet halen en wat een passende vervangingsratio zou kunnen zijn.

Ten tweede wil de regering weten wat de gevolgen zijn voor de overheidsfinanciën van zowel de groep die geen of (te) weinig pensioen opbouwt, als de groep die overspaart. Daarbij moet een pensioenplicht met minimale inleg worden onderzocht en de mogelijkheid om fiscaal oversparen te beperken. Eén besparingsvariant van 10 tot 20% dient te worden uitgewerkt.

Uiterlijk mei 2024 moet de werkgroep het eindrapport afronden. Een tussenrapport kan voor kerst 2023 worden opgeleverd.

Netspar 2017

In het designpaper 68 'De toereikendheid van pensioenopbouw na de crisis en pensioenhervormingen' van februari 2017, heeft Netspar de resultaten beschreven van het onderzoek naar welke middelen Nederlandse huishoudens hebben opgebouwd om hun oude dag te financieren. Een conclusie is dat de vervangingsratio van een gemiddeld huishouden 86% van het bruto inkomen is en 105% van het besteedbaar inkomen.

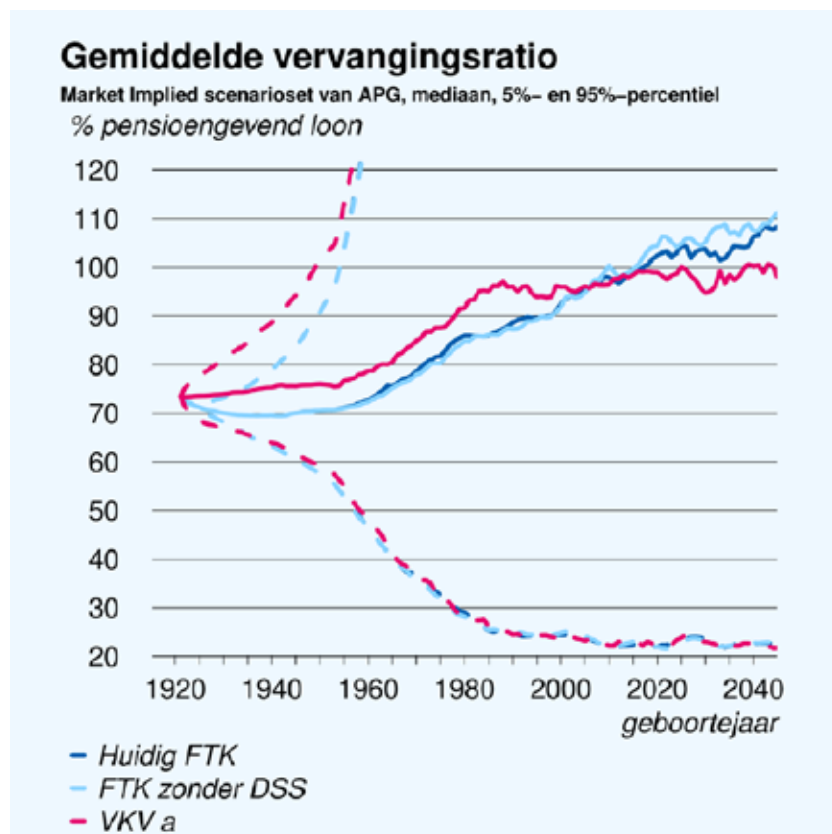
Ongeveer 29% van de huishoudens heeft een vervangingsratio van minder dan 70% van het bruto inkomen. Dat kan volgens Netspar als ontoereikend worden gezien, als 70% als norm wordt gehanteerd. In de crisisjaren 2008-2012 zijn de pensioenaanspraken met gemiddeld 13% afgenomen, wat een verlaging van 5 procentpunt van de vervangingsratio inhoudt. De verlaging van de opbouwpercentages in verband met de aanpassing van het Witteveen kader heeft een verlaging van de vervangingsratio van ongeveer 3 procentpunt tot gevolg gehad.

Verbond en Pensioenfederatie

Op grond van het paper van Netspar schreven het Verbond van Verzekeraars en de Pensioenfederatie hun memo 'Stabiele en toereikende pensioenopbouw in de gevarenzone. Respecteer langjarig fiscaal kader.' De conclusie van dat memo was dat het fiscale kader van voor de Wet toekomst pensioenen bij bepaalde groepen in de toekomst leidt tot een pensioenresultaat dat niet conform de maatschappelijke wens is om grote inkomenssterugval bij pensionering te voorkomen. Verdere maximering leidt bij pensionering tot inkomensverlies voor veel mensen.

CPB 2019

Het CPB heeft met doorrekening van verschillende scenario's de vervangingsratio's inzichtelijk gemaakt van het huidige Financieel toezichtkader pensioenfondsen (huidig FTK), het Financieel toezichtkader zonder doorsneesystematiek (FTK zonder DSS), en de Verkenningvariant a (VKV a). De gemiddeld te verwachten vervangingsratio ligt voor de komende pensioengerechtigden boven de 75%.

Opmerking

We zijn benieuwd naar de uitkomsten van het onderzoek. Maar meer nog naar de conclusies en eventuele acties die eraan verbonden worden.

Toepassing werkingssfeer bij bedrijfstakpensioenfondsen onder de loep

Een onderneming verricht werkzaamheden in de riooltechniek. Het Pensioenfonds Metaal en Techniek en de onderneming verschilden van mening of de werkzaamheden onder de werkingssfeer van de metaalnijverheid vallen of onder de werkzaamheid van bouwnijverheid vallen. De Hoge Raad bepaalde uiteindelijk dat de werkzaamheden in ieder geval onder één van deze twee werkingssferen vallen. Daarbij oordeelde de Hoge Raad over de manier waarop de omschrijvingen van de werkingssferen moesten worden uitgelegd, hoe moest worden getoetst of aan een werkingssfeer is voldaan en welke partij de gegevens daarvoor moet leveren.

De werkzaamheden aan het private riool vallen onder de werkingssfeer van de metaalnijverheid en de werkzaamheden aan het publieke riool onder de werkingssfeer van de bouwnijverheid. Uit een onderzoek van het pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT) bleek dat de werkzaamheden van enkele werkgevers onder de werkingssfeer van de Metaal en Techniek vielen. Omdat de werkgevers vonden dat ze niet onder die werkingssfeer vielen, weigerden zij pensioenpremies af te dragen aan het pensioenfonds.

Bij de kantonrechter vorderde het pensioenfonds een verklaring voor recht dat de werkgevers onder haar werkingssfeer vielen. De kantonrechter wees de vordering gedeeltelijk toe. Het hof wees in hoger beroep de vordering af.

Precisering van het Unis-arrest

Voor toepassing van de werkingssfeerbepalingen van PMT is van belang dat

“het aantal overeengekomen arbeidsuren van de in dienst zijnde werknemers die betrokken zijn bij de werkzaamheden zoals uitgeoefend in de [in die regelingen] omschreven takken van bedrijf, groter is dan het aantal overeengekomen arbeidsuren van de in dienst zijnde werknemers die betrokken zijn bij werkzaamheden uitgeoefend in enige andere tak van bedrijf”.

In het Unis-arrest heeft de Hoge Raad bepaald dat voor de toepassing van deze omschrijving eerst moet worden nagegaan welke werknemers werkzaamheden van de bedrijfstak uitvoeren en vervolgens hoeveel arbeidsuren de werkgever in totaal met deze werknemers is overeengekomen, ongeacht of deze werknemers gedurende al hun arbeidsuren deze werkzaamheden uitvoeren.

Daarna dienen volgens de Hoge Raad deze arbeidsuren te worden vergeleken met het totale aantal overeengekomen arbeidsuren van werknemers die werkzaam zijn in een andere bedrijfstak.

Het hof had een deskundige laten onderzoeken welke werknemers welke werkzaamheden verrichtten. Het ging erom hoeveel uren werkzaamheden aan de private riolering werden verricht en hoeveel aan de publieke riolering. Maar de Hoge Raad oordeelde dat het hof had moeten laten onderzoeken bij welke categorie of categorieën werkzaamheden elke werknemer van de werkgever feitelijk betrokken was of is. De deskundige had echter niet onderzocht welke werknemers voor welke werkzaamheden waren ingezet.

Stelplecht en bewijslast

Het hof had bepaald dat het pensioenfonds in beginsel moest aantonen dat het aantal overeengekomen arbeidsuren van de werknemers die werkzaamheden van de bedrijfstak verrichtten groter was dan het aantal (arbeidsuren van de) werknemers dat andere werkzaamheden verrichtten. Het pensioenfonds loopt het risico dat dat niet lukt. Maar de werkgevers beschikten over deze informatie en weigerden het pensioenfonds de toegang daartoe.

De Hoge Raad oordeelde dat het hof niet van het pensioenfonds kon verlangen aan te tonen dat de werknemers onder haar werkingssfeer vielen. Volgens de Hoge Raad had het hof moeten vermoeden dat de werknemers onder de werkingssfeer van PMT vielen, omdat de werkgevers weigerden de informatie te geven. En anders had het hof de werkgevers moeten laten onderbouwen dat de werknemers niet onder de werkingssfeer vielen.

Voorkomen van blinde vlek

Het hof had geoordeeld dat er geen overlapping van de werkingssferen was. Wel kon er sprake zijn van een blinde vlek, waarbij de werkzaamheden onder de ene, noch onder de andere werkingssfeer vallen. Volgens het hof kon daarvan sprake zijn, ook als het de bedoeling was geweest om de werkingssfeer van de metaalnijverheid en de werkingssfeer van de bouwnijverheid op elkaar te laten aansluiten. Dat dit onwenselijk is, leidt volgens het hof niet tot de conclusie dat de werkzaamheden onder één van die werkingssferen moeten vallen.

De advocaat-generaal merkte in zijn conclusie op dat een besluit tot verplichtstelling van deelneming in een pensioenfonds ook beoogd te vermijden dat zogenoemde ‘witte vlekken’ of ‘grijze vlekken’ zijn. Indien een onderneming zowel werkzaamheden verricht die onder de werkingssfeer van bedrijfstak A vallen, als werkzaamheden die onder de werkingssfeer van bedrijfstak B vallen, ligt het volgens hem niet voor de hand dat een onderneming onder geen van beide werkingssfeerbepalingen valt.

De Hoge Raad volgde deze redenering van de advocaat-generaal. Volgens de Hoge Raad ligt het niet voor de hand dat uitvoering van rioolwerkzaamheden tot gevolg heeft dat werknemers en niet onder de werkingssfeer van de metaalnijverheid vallen en ook niet onder de werkingssfeer van de bouwnijverheid.

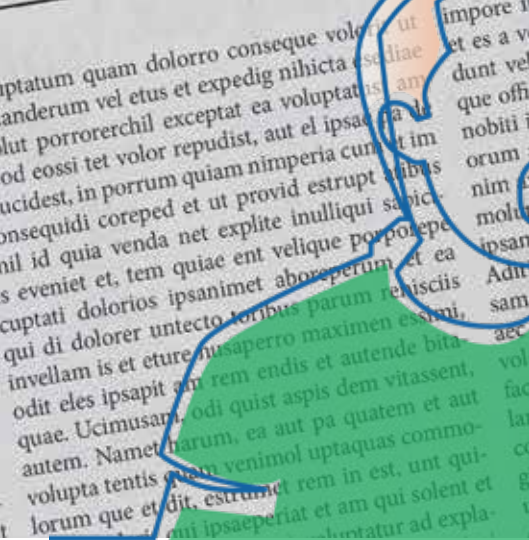
De Hoge Raad concludeert dat de werkzaamheden ofwel onder de werkingssfeer van de metaalnijverheid ofwel onder de werkingssfeer van de bouwnijverheid dienen te vallen.

Conclusie

De Hoge Raad vernietigt de arrest van het hof en verwijst het geding naar het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden. Wij kunnen de Hoge Raad op zich volgen in de opvatting dat bij aansluiting van werkingssferen werknemers niet zonder pensioen kunnen komen.

Maar zowel cao-partijen als het ministerie van SZW dienen bij erop toe te zien dat enerzijds overlap wordt voorkomen en dat anderzijds een beoogde aansluiting ook werkelijkheid wordt.

Twee besluiten tot verplichte deelneming met overlap zijn onzes inziens in strijd met de beginselen van behoorlijk bestuur, namelijk het zorgvuldigheidsbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel. Dat geldt ook voor twee besluiten die moeten aansluiten en dat in praktijk niet doen.

Kort Nieuws

Partnerpensioen

Het Centraal Aanspreekpunt Pensioenen van de Belastingdienst heeft in de V&A 23-015 de vraag behandeld of een partnerpensioen bij overlijden voor de pensioendatum een percentage van de pensioengrondslag mag zijn. Dat mag, als het partnerpensioen de grens van 50% van het laatstgenoten pensioengevend loon maar niet overschrijdt.

Het CAP wijst er daarbij op dat een percentage van het pensioengevend loon beter te communiceren is. En ook dat hantering van een franchise nadelig kan zijn voor werknemers met lage inkomens.

Niet controversieel

De voorstellen voor de Wet eigen strategie pensioenfonds, de Wet pensioenverdeling bij scheiding 2021 en de Wet herziening bedrag ineens zijn niet controversieel verklaard, zodat de behandeling daarvan kan doorgaan.

Communicatie over Wtp

Het Tweede Kamerlid Smals heeft vragen gesteld over de onbekendheid van de Wet toekomst pensioenen en de gevolgen daarvan bij het publiek. Minister Schouten liet daarop weten een campagne te laten voeren, die uit de volgende fases bestaat:

- In 2023 (start 21 augustus) wordt gecommuniceerd dat de regels voor pensioen gaan veranderen en waarom (zodat voor alle generaties pensioen goed geregeld blijft). Deze boodschap wordt verkondigd via radio, televisie en online video.
- In 2024 worden de nieuwe regels voor pensioen uitgelegd in publiekscampagnes. Dat gebeurt samen met de werkgeversorganisaties, vakbonden en pensioenuitvoerders. Daarbij zal, naast de kanalen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, ook gebruik worden gemaakt van de communicatie-inzet van de partners. Zij hebben veelal een directe band met de deelnemers.
- In 2025 en 2026 volgt een herhaling van deze boodschappen. Zodra meer bekend is over de invulling van de nieuwe pensioenregeling voor de individuele deelnemer, verschuift het accent naar de informatie vanuit de pensioenuitvoerders.

Hierbij wordt telkens verwezen naar het centrale platform Pensioenduidelijkheid.nl.

Geen gegevens, geen uitkering

Een persoon heeft in 1991 een levensverzekering gesloten en daarbij gegevens verschaft. Toen de verzekering tot uitkering kwam, verzocht de levensverzekeraar om gegevens en documenten. De persoon weigerde die te verstrekken, waarop de levensverzekeraar geen uitkering deed. De verzekerde vorderde daarop bij de rechtbank Noord-Holland uitbetaling van het bedrag vermeerderd met rente. De rechtbank wees de vordering af. Ook het gerechtshof Amsterdam wees in hoger beroep op 15 augustus 2023 (ECLI:NL:GHAMS:2023:2144) de vordering af. De levensverzekeraar heeft volgens het gerechtshof op grond van de Wet witwassen en financiering terrorisme (Wwft) de plicht om de identiteit te verifiëren van de persoon aan wie de uitkering wordt gedaan. De begunstigde verzekerde is niet verplicht daaraan mee te werken, maar de levensverzekeraar mag volgens de Wwft zonder verificatie van de identiteit niet uitkeren.

Verlenging transitieperiode

Tot 7 oktober 2023 heeft het voorstel voor de Wet verlenging transitieperiode toekomst pensioenen ter consultatie voorgelegd. De jaartallen die in de Wet toekomst pensioenen zijn opgenomen voor indiening van overbruggingsplannen en de data 31 december 2026, 1 januari 2027 en 1 januari 2028 worden vervangen door verwijzingen naar een algemene maatregel van bestuur. Daarin zal worden geregeld dat pensioenuitvoerders tot 1 januari 2028 de tijd hebben voor de overgang op de Wet toekomst pensioenen. Een algemene maatregel van bestuur is namelijk makkelijker en sneller aangepast dan een wet.

In stand blijven de de data voor indiening van het transitieplan, indiening van het

implementatieplan, het einde van de compensatie voor overgang naar een leeftijdsonafhankelijk premiepercentag, tot wanneer een risicodelingsreserve of solidariteitsreserve meer dan 15% van het vermogen mag bedragen en voor de bepaling van de groep deelnemers waarvoor een leeftijdsafhankelijke staffel mag worden gehanteerd.

Rechtsvermoeden arbeidsrelatie

Om schijnzelfstandigheid te voorkomen gaat de regering wettelijke maatregelen treffen. In verband daarmee ligt tot 10 november 2023 het voorstel voor het 'Wetsvoorstel verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden' ter consultatie voor.

Volgens dat wetsvoorstel is er sprake van een arbeidsrelatie, als

- de arbeid wordt verricht onder werkinhoudelijke aansturing, of;
- de arbeid of de werknemer organisatorisch zijn ingebed in de organisatie van de werkgever, en;
- de werknemer de arbeid niet voor eigen rekening en risico verricht.

Een arbeidsrelatie wordt vermoed als gewerkt wordt tegen een bedrag van niet meer dan € 32,24 per uur. Verder is bepaald dat er sprake is van een arbeidsrelatie, indien werkinhoudelijke aansturing of inbedding in de organisatie van de werkgever aanwezig is en in zwaaregengender mate aanwezig is dan het verrichten van de arbeid voor eigen rekening en risico.

Over pensioen is niets geregeld.

Gecombineerde geslachtsnaam

Op 1 januari 2024 treedt de 'Wet introductie gecombineerde geslachtsnaam' in werking. Kinderen kunnen vanaf die datum bij geboorte in plaats van de geslachtsnaam van de vader, of de

andere ouder, ook de geslachtsnamen van beide ouders krijgen, in een vrij gekozen volgorde.

Een persoon die de geslachtsnamen van beide ouders draagt, kan zijn of haar kinderen ook een combinatie van geslachtsnamen laten dragen, maar dient dan te kiezen voor doorgifte van een van beide geslachtsnamen die de persoon zelf draagt. Bij adoptie kan het kind naast de geslachtsnaam van de vader de geslachtsnaam van een van beide adoptieouders krijgen, of in plaats van de geslachtsnaam van de vader, beide geslachtsnamen van de adoptieouders.

Op 1 januari 2024 wijzigt ook het Besluit geslachtsnaamswijziging. Op verzoek van de wettelijk vertegenwoordiger van een kind van 12 jaar of ouder, en degene om wiens geslachtsnaam het gaat, kan onder bepaalde voorwaarden ook de naam van een gescheiden ouder, pleeg- of stiefouder of levensgezel van de ouder aan de geslachtsnaam van het kind worden toegevoegd.

Wijziging geslachtsnaam van tot slaaf gemaakten

Tot 17 november 2023 ligt ter consultatie voor het 'Besluit geslachtsnaamswijziging nazaten van tot slaaf gemaakten en tijdelijke bekostiging'. Iemand die verklaart een nazaat te zijn van een tot slaaf gemaakte, kan volgens de voorgestelde wijziging de geslachtsnaam wijzigen. Dat kan door omzetting van enkele letters of door toevoeging van een voor- of achtervoegsel. Is dat niet mogelijk, of onwenselijk dan kan gekozen worden voor een geslachtsnaam van een ouder of bloedverwant in de opgaande lijn, of een geslachtsnaam die in Nederland niet voorkomt.

Regulering uitzendbureaus

Vanaf 2026 hebben uitzendbureaus een toelating nodig. Daarvoor moeten zij onder andere

- een VOG indienen,
- een waarborgsom van € 100.000,00 overmaken,
- laten zien dat zij het juiste loon betalen en netjes hun belastingen betalen.

Bedrijven mogen alleen zaken doen met uitzendbureaus die toegelaten zijn. Daarvoor kunnen zij een register met toegelaten uitzendbureaus raadplegen. De Nederlandse Arbeidsinspectie houdt toezicht op de toelating.

Mogelijk opnieuw uitstel voor inwerkingtreding bedrag ineens

De inwerkingtreding van het keuzerecht bedrag ineens is al meermaals uitgesteld. In de vorige editie van Pensioenitems gaven wij reeds aan dat demissionair minister Schouten (APP) de datum van inwerkingtreding laat afhangen van het tempo waarmee het parlement het Wetsvoorstel herziening bedrag ineens behandelt.

Inmiddels is duidelijk dat het keuzerecht bedrag ineens naar alle waarschijnlijkheid opnieuw zal worden uitgesteld. De reden hiervoor is dat de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel Wet herziening bedrag ineens is uitgesteld naar week 4 van 2024. Uit de beslisnota behorende bij de kamerbrief van 5 juli 2023 over de uitstel van de inwerkingtreding van het keuzerecht bedrag ineens, blijkt dat het parlementaire proces vóór 1 januari 2024 afgerond dient te zijn om 1 juli 2024 te kunnen halen. Aangezien de parlementaire behandeling nu pas (op zijn vroegst) vanaf 22 januari 2024 zal plaatsvinden, lijkt het zeer aannemelijk dat het keuzerecht bedrag ineens niet meer met ingang van 1 juli 2024 in werking zal treden. Met inachtneming van

het fiscale kader zal het keuzerecht bedrag ineens pas op zijn vroegst vanaf 1 januari 2025 in werking kunnen treden.

Persoonlijk pensioenadvies vormt belast loon voor werkgever

Sinds de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen per 1 juli 2023 dienen pensioenuitvoerders hun deelnemers te begeleiden bij hun pensioenkeuzes. Dit wordt keuzebegeleiding genoemd.

Uit het kennisgroep standpunt van de Belastingdienst (KG:204:2023:18) blijkt dat als de werkgever de kosten voor een persoonlijk pensioenadvies, in aanvulling op de keuzebegeleiding van de pensioenuitvoerder, voor eigen rekening neemt, dit een voordeel voor de werknemer betreft. Aangezien dit door de werkgever verstrekte voordeel niet onder één van de wettelijke vrijstellingen valt, vormt dit voordeel belast loon in natura dat de werkgever op factuurwaarde dient te waarderen. Als de werkgever de werknemer een vergoeding geeft voor de kosten van een persoonlijk pensioenadvies is er sprake van belast loon in geld. Onder voorwaarden staat het de werkgever echter vrij om

het loon aan te wijzen als belast eindheffingsbestanddeel voor de werkkostenregeling.

Uiteindelijk is het aan de inspecteur om te beoordelen wanneer er sprake is van keuzebegeleiding en wanneer sprake is van persoonlijk advies dat kwalificeert als belast loon. Wat betreft het geven van informatie/advies door een pensioenuitvoerder merkt de kennisgroep van de Belastingdienst op dat de wettelijke verplichting van de keuzebegeleiding van de pensioenuitvoerder niet verder gaat dan de pensioenregeling zelf en de wet- en regelgeving omtrent pensioen.

Wijziging Staffelbesluit pensioenen ingevolge verlagen startleeftijd van 21 naar 18 jaar

Met ingang van 1 januari 2024 wordt de minimumleeftijd voor het verwerven van pensioenaanspraken van 21 jaar naar 18 jaar verlaagd. Deze maatregel, die onderdeel uitmaakt van de Wet toekomst pensioenen, bewerkstelligt dat werknemers waarvan het loon meer bedraagt dan de AOW-franchise langer pensioen op kunnen bouwen.

Een van de gevolgen van het verlagen van de startleeftijd is dat veel beschikbare premiereregelingen op relatief korte termijn aangepast dienen te worden. In het gewijzigde Staffebesluit pensioenen (Stcrt. 2023, 25923) is derhalve opgenomen dat het premiepercentage voor de leeftijdsklasse 20 jaar tot en met 24 jaar, onder voorwaarden, ook gebruikt kan worden voor werknemers van 18 en 19 jaar. Deze mogelijkheid staat echter enkel open voor de beschikbare premiereregelingen die reeds op 30 juni 2023 bestonden. Voor werknemers van 18 of 19 jaar wordt het premiepercentage van de leeftijdsklasse van 20 jaar tot en met 24 jaar toegepast zoals dat in die beschikbare premiereregeling op 30 juni 2023 gold, met dien verstande dat dit percentage niet hoger mag zijn dan het premiepercentage voor de leeftijdsklasse van 15 jaar tot 20 jaar. Het gewijzigde Staffebesluit pensioenen treedt op 1 januari 2024 in werking.

Wet werken waar je wilt afgewezen door Eerste Kamer

Thuiswerken is sinds de coronacrisis niet meer weg te denken uit de samenleving. Er bestaat in Nederland echter geen wettelijk recht op thuiswerken. Dit blijkt ook uit de jurisprudentie. De Wet werken waar je wilt beoogde, voor werkgevers die meer dan tien werknemers in dienst hebben, hierin verandering te brengen door de Wet flexibel werken (Wfw) te wijzigen. Voorgesteld werd namelijk om een verzoek van de werknemer om de arbeidsplaats aan te passen op eenzelfde wijze te behandelen als een verzoek tot aanpassing van de arbeidsduur of werktijd. Op 26 september 2023 heeft de Eerste Kamer de Wet werken waar je wilt verworpen. Een aantal leden van de Eerste Kamer twijfelde aan de noodzaak van de wijziging die de 'Wet werken waar je wilt' beoogde door te voeren. Daarnaast wilden

andere leden van de Eerste Kamer voorkomen dat de regeldruk voor werkgevers te ver op zou lopen. Uiteindelijk stemden de fracties van OPNL, GroenLinks-PvdA, D66, CDA, Volt, SP, PvdD en ChristenUnie voor het wetsvoorstel en de fracties van SGP, JA21, FVD, PVV, VVD, BBB en 50PLUS tegen.

Discoördinatie tussen sociale zekerheid en fiscaliteit voor grensarbeiders

Tijdens de parlementaire behandeling van de 'Wet werken waar je wilt' op 26 september 2023 heeft de Eerste Kamer de motie van Van der Goot (OPNL) en Bakker-Klein (CDA) c.s. aangenomen over het fiscale knelpunt bij hybride werken van grensarbeiders. Voor grensarbeiders is thuiswerken of hybride werken minder vanzelfsprekend. In grensoverschrijdende situaties dient namelijk rekening gehouden te worden met de wet- en regelgeving van twee verschillende jurisdicties. Tijdens de corona pandemie zijn er op bilateraal niveau afspraken gemaakt tussen Nederland-België en Nederland-Duitsland over de positie van grensarbeiders inzake de sociale zekerheid en de fiscaliteit. Deze tijdelijke afspraken zijn eerder dit jaar afgelopen.

Op 1 juli 2013 is een kaderovereenkomst in werking getreden over de sociale zekerheid. Deze kaderovereenkomst is onder meer door Nederland, België en Duitsland ondertekend en bewerkstelligt dat grensarbeiders maximaal 50% van hun werktijd vanuit thuis mogen werken zonder sociaal verzekerd te worden in hun woonland. Op fiscaal gebied is er vooralsnog geen oplossing gevonden tussen Nederland-België en Nederland-Duitsland. Dit leidt tot discoördinatie tussen de sociale zekerheid en de fiscaliteit. Diverse landen in de Europese Unie hebben hun belastingverdragen zodanig

aangepast dat deze discoördinatie wordt vermeden. Ook in het nieuwe belastingverdrag tussen Nederland en België (zie ook de vorige editie van Pensioenitems) is hiervoor geen oplossing opgenomen. De motie van Van der Goot (OPNL) en Bakker-Klein (CDA) c.s. verzoekt het kabinet zo snel mogelijk het hernieuwde gesprek met België en Duitsland aan te gaan. Doel is om het fiscale knelpunt bij hybride werken van grensarbeiders op te lossen en daarbij te bezien in hoeverre de verschillende oplossingen ook voor onze grenswerkers toe te passen zijn, zodat ook een deel van de discoördinatie met sociale zekerheid wordt opgelost.

Snellere teruggave van bronbelasting voor pensioenfondsen

Als uitgangspunt geldt dat beleggers in de Europese Unie, waaronder pensioenfondsen, tweemaal belasting betalen over de inkomsten die zijn ontvangen uit het aanhouden van effecten (aandelen of obligaties). Enerzijds betalen beleggers namelijk belasting over de bruto-inkomsten uit de effecten (dividenden respectievelijk renten) in het bronland. Dit wordt de bronbelasting genoemd. Anderzijds betalen beleggers in hun woonland ook inkomstenbelasting. Door het sluiten van belastingverdragen wordt dubbele belastingheffing voorkomen. In belastingverdragen kan bijvoorbeeld geregeld worden dat niet-ingezeten beleggers recht hebben op een lager tarief bronbelasting of op een vrijstelling in het bronland.

In de praktijk zijn de bronbelastingprocedures waarmee niet-ingezeten beleggers gebruik kunnen maken van belastingverdragen of binnenlandse voordelen omslachtig, duur en langdurig. Volgens de

Pensioenfederatie wachten pensioenfondsen thans gemiddeld anderhalf jaar op terugbetaling van de bronbelasting die zij in de Europese Unie hebben betaald, waardoor zij investeringskosten missen. De Europese Commissie wil ervoor zorgen dat terugbetaling binnen maximaal 50 dagen na de datum van de dividenduitkering of de rentebetaling plaatsvindt. De Europese Commissie wil dat doen aan de hand van het richtlijnvoorstel betreffende een snellere en veiligere vermindering van te veel ingehouden bronbelasting (FASTER).

De Pensioenfederatie heeft in haar reactie op het voorstel reeds aangegeven groot voorstander te zijn. Tegelijkertijd benadrukt de Pensioenfederatie dat Fondsen voor Gemene Rekening ook gebruik zouden moeten kunnen maken van de snellere terugbetaling aangezien het merendeel van het Nederlandse pensioengeld via deze fondsen is belegd.

